

KL

VEJLEDNING
GENNEMSNITSMODELLEN

VEJLEDNING

VEJLEDNING

Gennemsnitsmodellen –
Honorering af plejeforholdet ud fra en gennemsnitsbetragtning

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Kapitel 1.....	4
Generelle bemærkninger og formål med gennemsnitsmodellen	4
<i>Generelt</i>	4
<i>Formål</i>	4
Kapitel 2.....	5
Handleplanens betydning for vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave	5
<i>Generelt om pligten til at udarbejde handleplaner</i>	5
<i>Handleplanens indhold og betydning for den gennemsnitlige plejeopgave</i>	5
<i>Handleplanen skal, jf. servicelovens § 140, stk. 3, indeholde konkrete mål</i>	5
<i>Anbringelsens forventede varighed, jf. servicelovens § 140, stk. 4</i>	6
<i>Udlevering af handleplanen, jf. servicelovens § 140, stk. 7</i>	7
<i>Opfølgning på handleplanen jf. servicelovens § 70, stk. 1</i>	7
Kapitel 3.....	7
Betingelser, personkreds m.v.	7
<i>Betingelser for honorering af plejeopgaven</i>	7
<i>Personkreds jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 1-3</i>	8
<i>Almene plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 1</i>	8
<i>Forstærkede plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr.2</i>	8
<i>Specialiserede plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr.3</i>	8
<i>Forsørgelsesgrundlaget</i>	9
Kapitel 4.....	9
Udmåling og beregning af honoreringen.....	9
<i>Udmåling</i>	9
<i>Barnets vanskeligheder og behov for omsorg, støtte og behandling</i>	10
<i>Anbringelsens forventede varighed</i>	11
<i>Kontinuitet i barnets anbringelse</i>	11
<i>Krav til samarbejdet med barnets forældre</i>	11
<i>Plejefamiliens ressourcer, kompetencer og kvalifikationer</i>	12
<i>Plejeforholdets betydning for eventuelle erhvervsbegrænsninger</i>	12
<i>Inspiration til sammenhængen mellem plejefamiliens honorering og barnets behov for støtte</i>	12
<i>Regulering af honoreringen ved væsentlige ændringer i plejeopgaven</i>	15
<i>Efterskoleophold</i>	16
<i>Efterværn</i>	16
<i>Udbetalingstidspunkt</i>	16
Kapitel 5.....	17
Basisydelse.....	17
<i>Generelt om basisydelse</i>	17
<i>Basisydelsens størrelse</i>	17
<i>Basisydelsens udbetalingstidspunkt, varighed og ophør</i>	17
Kapitel 6.....	18
Ophør og opsigelse af plejeforholdet	18
<i>Ophør af plejeforholdet</i>	18
<i>Opsigelse af plejeforholdet</i>	18
<i>Klage</i>	18
Bilag	
Bilag 1	19
Styringsmæssige opmærksomhedspunkter ved overgang til gennemsnitsmodellen	19
Bilag 2	23
Pøjlemærker for god implementering af ny honoreringsmodel.....	23
Bilag 3	26
Principper for god forhandlingsadfærd ved forhandling af honorering	26

Indledning

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2019 blev den daværende regering og KL enige om at afdække kommunernes praksis for og erfaringer med forskellige honoreringsmodeller for familieplejere. Baggrunden var et fælles ønske om at understøtte kommunernes arbejde med at udvikle et godt og konstruktivt samarbejde mellem kommuner og plejefamilier.

Afdækningen, som blev afsluttet i april 2019, og erfaringer fra de kommuner, der har benyttet den såkaldte gennemsnitsmodel, viste, at gennemsnitsmodellen:

- Har en struktur, hvor plejefamilien vil få en mere stabil indkomst og kan fokusere på barnets progression uden at blive sat ned i honorering.
- Sikrer, at plejefamilien har vished for en stabil indkomst gennem hele anbringelsesperioden.
- Mindsker konfliktniveauet mellem plejefamilie og kommune og skaber ro omkring det anbragte barn.
- Bruges som element for at fastholde og rekruttere nye plejefamilier.

Samtidig står det klart, at en ny og anden honoreringsmodel ikke *alene* kan afhjælpe evt. problematikker i samarbejdet mellem kommune og plejefamilier.

Afdækningen viste også, med nogen usikkerhed, at anvendelsen af gennemsnitsmodellen er stort set udgiftsneutral sammenlignet med KL's nuværende honoreringsmodel.

Forudsætningen for at skabe sammenhæng i økonomien i de kommuner, der er overgået til gennemsnitsmodellen, har været at tilpasse honoreringsmodellen til de lokale behov og rammer, herunder fx et lokalt tilpasset honoreringsniveau.

Resultaterne fra afdækningen af kommunernes honoreringspraksis medvirkede til, at KL, ved et borgmesterbrev fra den 25. april 2019, vejledende anbefalede kommunerne at anvende gennemsnitsmodellen, dog således

- at det er frivilligt for den enkelte kommune, om den vil overgå til gennemsnitsmodellen, og
- at den enkelte kommune, hvis den overgår, har mulighed for at tilpasse honoreringsniveauet til den lokale praksis.

Ud over afdækningen af kommunernes praksis for og erfaringer med forskellige honoreringsmodeller for familieplejere blev det i økonomiaftalen også besluttet, at KL skulle udarbejde en række principper for god forhandlingsadfærd, der kan understøtte det gode samarbejde mellem plejefamilier og kommuner og skabe den nødvendige ro om barnet.

Principperne, der er udarbejdet i samarbejde med det daværende Børne- og Socialministerium, Socialpædagogerne, Plejefamiliernes Landsforening og en række kommunale repræsentanter og plejefamilier er vedlagt som bilag til denne vejledning.

I det følgende gennemgås og beskrives de overordnede retningslinjer for fastsættelsen af honorering m.v. ud fra en gennemsnitsbetragtning i den nye honoreringsmodel "gennemsnitsmodellen". Der er tale om en vejledning, der alene er ment som inspiration til, hvordan man som kommune kan arbejde med gennemsnitsmodellen.

Kapitel 1

Generelle bemærkninger og formål med gennemsnitsmodellen

Generelt

Gennemsnitsmodellen er en model, hvor fastsættelsen af honoreringen fastsættes ud fra en gennemsnitsbetragtning. Honoreringen baseres på den gennemsnitlige plejeopgave fordelt over tid, hvilket betyder, at honoreringen fastholdes på samme størrelse gennem hele anbringelsesperioden.

Hvis flere børn anbringes i samme familie, skal den gennemsnitlige plejeopgave vurderes for hvert af børnene.

Fastholdelse af honoreringens størrelse gennem hele anbringelsesperioden betyder, at genforhandling af honoreringen som udgangspunkt ikke kan forekomme. Det betyder, at kommunen skal lave et grundigt forarbejde i forhold til at vurdere barnets plejebehov og plejeopgavens omfang og varighed.

Da honoreringen som udgangspunkt ikke kan genforhandles vil plejefamilien både før og under anbringelsen kunne have tillid til, at plejeopgaven er vurderet korrekt i forhold til den arbejdsindsats, der kræves og den honorering de honoreres med.

Udgangspunktet for vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave er den detaljerede handleplan, der udarbejdes efter servicelovens § 140 eller § 140a. Sidstnævnte anvendes i de tilfælde, hvor den unge mellem 16 og 23 år har givet samtykke til, at handleplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. Handleplanen skal beskrive formålet med anbringelsen og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet samt angive anbringelsens forventede varighed.

Vurderingen af anbringelsens forventede varighed er relevant i forhold til vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave, idet honoreringen skal fastholdes på samme størrelse gennem hele anbringelsesperioden.

Honoreringen er skattepligtig.

Formål

Formålet med gennemsnitsmodellen er at understøtte det anbragte barns ressourcer frem for dets vanskeligheder.

Gennemsnitsmodellen skal således sikre, at plejefamilien får et øget incitament til at forbedre plejebarnets situation, idet honoreringen ikke kan sættes ned, selvom plejebarnet er i udvikling og plejeopgaven dermed er blevet mindre.

Sigtet med gennemsnitsmodellen er ligeledes at skabe ro omkring plejebarnet, hvilket opnås, hvis både plejeforældre og den anbringende kommune finder modellen gennemskuelig og forudsigelig, og at begge parter er indforstået med, at honoreringens størrelse kun kan genforhandles i helt ekstraordinære tilfælde.

Gennemsnitsmodellen skal samtidig sikre det gode samarbejde mellem plejefamilien og den anbringende kommune. Dette fordrer, at aftalerne mellem plejeforældre og den anbringende kommune er klar og tydelig, og at det fremgår klart, hvilken støtte, omsorg eller behandling barnet eller den unge skal have. Dernæst skal anbringelsens forventede varighed ligeledes fremgå klart og tydeligt.

Kapitel 2

Handleplanens betydning for vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave

Udgangspunktet for vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave er den detaljerede handleplan jf. servicelovens §§ 140 og 140a, som skal beskrive formålet med barnets eller den unges anbringelse i plejefamilien og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet. Herudover skal anbringelsens forventede varighed også fremgå af handleplanen.

Generelt om pligten til at udarbejde handleplaner

Kommunalbestyrelsen har ifølge serviceloven en pligt til at udarbejde en handleplan før der træffes afgørelser om foranstaltninger efter servicelovens § 52, § 76 eller § 76a, over for et barn eller en ung, der har behov for særlig støtte. Pligten til at udarbejde en handleplan gælder således også ved afgørelse efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, om anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie.

Handleplanen skal sikre, at formålet med barnets anbringelse hos plejefamilien er beskrevet, og at der er klare mål for indsatsen. Handleplanen er således et redskab, som kommunen kan anvende i forhold til plejefamilien, idet aftalerne mellem kommunen og plejefamilien vil bygge på de klare mål for indsatsen, som den anbringende kommune har opstillet i handleplanen.

Handleplanen bliver derfor et vigtigt redskab i forbindelse med vurderingen af plejeopgavens omfang og på hvilket niveau plejefamilien skal honoreres.

Handleplanens indhold og betydning for den gennemsnitlige plejeopgave

For at kunne bruge handleplanen i forbindelse med vurderingen af niveauet for honorering af plejefamilien, er det vigtigt, at handleplanen angiver

- formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet
- konkrete mål i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling i overensstemmelse med det overordnede formål med støtten
- konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet, herunder i forhold til beskæftigelse og uddannelse, når der er tale om unge, der fyldt 16 år
- indsatsens forventede varighed
- hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien, hvis der er tale om sager, hvor barnet er anbragt på et anbringelsessted eller er anbragt uden samtykke. Denne del kan have betydning i forhold til samarbejdet mellem plejefamilien og barnets eller den unges forældre.

Handleplanen skal, jf. servicelovens § 140, stk. 3, indeholde konkrete mål

Formålet med indsatsen og en beskrivelse af hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet, er helt afgørende at få beskrevet, idet beskrivelsen får indflydelse på den vurdering, der skal foretages af plejefamiliens plejeopgave med plejebarnet vurderet over tid.

Handleplanen bygger i sin grundstruktur på den børnefaglige undersøgelse, der er gennemført efter servicelovens § 50. Handleplanen skal således opstille konkrete mål i forhold til de problemer, der er afdækket i den børnefaglige undersøgelse. Herudover skal handleplanen for unge, der er fyldt 16 år, opstille konkrete mål for den unges overgang til et selvstændigt voksenliv, herunder i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

Kravet i servicelovens § 140, stk. 3, betyder, at den anbringende kommune i forbindelse med udarbejdelsen af handleplanen tager stilling til, hvilke mål der er i forhold til barnets eller den unges:

- udvikling og adfærd,
- familieforhold,
- skoleforhold,
- sundhedsforhold,
- fritid og venskaber,
- andre relevante forhold.

Kravet om mål betyder, at der ved beslutning om anbringelse af et barn hos en plejefamilie skal angives, hvilke forhold ved barnets eller den unges situation opholdet hos plejefamilien skal hjælpe med til at forbedre. Målet eller målene skal anføres så specifikt som muligt. Dette betyder, at handleplanen skal give præcise og konkrete anvisninger på, hvad der skal ske i forhold til barnets eller den unges problemer. Det bør også fremgå, hvad der helt konkret ønskes opnået med anbringelsen.

En præcis angivelse af, hvad der skal ske i forhold til de beskrivelser, analyser og socialfaglige vurderinger af barnets behov for støtte, der er fremkommet ved den børnefaglige undersøgelse efter servicelovens § 50, er væsentlig i forhold til at få klarlagt, i hvilken retning man ønsker at gå, og hvordan problemerne løses bedst muligt. Dette vil både for kommunen selv og for plejefamilien skabe en vis klarhed over plejeopgavens omfang og indhold og dermed på hvilket niveau plejefamilien skal honoreres.

En klar beskrivelse af målene, er en forudsætning for at kunne vurdere, om barnets anbringelse hos en plejefamilie bidrager til, at målene kan opfyldes. Dermed sikres ikke alene en bedre kvalitet og bedre mulighed for generelt at forbedre indsatsen men også et bedre fundament for at kunne placere plejefamilien på det rigtige honoreringsniveau.

Anbringelsens forventede varighed, jf. servicelovens § 140, stk. 4

Det er af væsentlig betydning for fastsættelsen af, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres efter, at den forventede varighed af anbringelsen er angivet i handleplanen. Vurderingen af anbringelsens forventede varighed er relevant i forhold til vurderingen af den gennemsnitlige plejeopgave, idet honoreringen skal fastholdes på samme størrelse gennem hele anbringelsesperioden.

Selv om det nogle gange kan være vanskeligt at angive tidsperspektivet ved en anbringelse, må det konkret overvejes, hvilken tid det vil tage at nå formålet med anbringelsen. Det vil derfor ikke være tilstrækkeligt at angive at anbringelsen er midlertidig, korterevarende eller længerevarende. Der bør være en mere præcis angivelse af, hvor lang tid opfyldelse af målet vil vare, eksempelvis 'anbringelsen forventes at vare 3-3 ½ år', 'indtil barnet starter i skolen' eller 'anbringelsen forventes at vare til det 18. år'.

En angivelse af tidsperspektivet i anbringelsen bidrager ligeledes til at skabe en forståelse hos forældrene for, at anbringelsen må forløbe i overensstemmelse med den lagte handleplan, for at formålet kan opnås. Dette vil kunne bidrage til, at forældrene ikke i utide ønsker barnet hjemgivet. Dernæst bidrager en angivelse af tidsperspektivet til at plejefamilien fremadrettet kan planlægge det videre forløb i familien. Endelig vil en angivelse af tidsperspektivet i sidste ende skabe ro omkring plejebarnet.

Udlevering af handleplanen, jf. servicelovens § 140, stk. 7

Når et barn eller ung anbringes på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, herunder i en almen plejefamilie, en forstærket plejefamilie og en specialisereret plejefamilie, skal relevante dele af handleplanen udleveres til anbringelsesstedet/plejefamilien.

De relevante dele af handleplanen, som den anbringende kommune skal udlevere til plejefamilien, herunder målene og formålet med anbringelsen samt beskrivelsen af barnets eller den unges udfordringer og vanskeligheder, er med til at sikre, at plejefamilien får viden om arbejdsopgavens omfang, formål og varighed. Denne viden sikrer, at plejefamilien kender plejeopgavens omfang og samtidig får en forståelse for den anbringende kommunes argumenter for at indplacere og honorere plejefamilien på et givent niveau.

Opfølgning på handleplanen jf. servicelovens § 70, stk. 1

Den anbringende kommune skal senest tre måneder efter, at der er iværksat en anbringelse af barnet eller den unge, vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen, jf. § 140, eller relevante dele af en helhedsorienteret plan, jf. § 140 a, skal revideres. Kommunen skal herefter med højst seks måneders mellemrum foretage en sådan vurdering.

Når den anbringende kommune følger op på indsatsen, skal den tage stilling til, om anbringelsen i en plejefamilie bidrager til opnåelse af formålet, som er beskrevet i handleplanen. På den baggrund vurderer den anbringende kommune, om handleplanen skal revideres, og om der skal iværksættes andre eller yderligere foranstaltninger for barnet eller den unge.

Her skal den anbringende kommune være opmærksom på, at barnets eller den unges behov og udvikling ændres over tid. Kommunen skal derfor overveje, om nogle af de punkter, som hidtil ikke har været relevante at forholde sig til i handleplanen, nu er blevet relevante at forholde sig til. Det kan fx være ved skolestart, eller når barnet bliver teenager og fx skal på efterskole.

Kapitel 3

Betingelser, personkreds m.v.

Betingelser for honorering af plejeopgaven

Det er en betingelse, når plejefamilien skal honoreres for plejeopgaven, at den anbringende kommune har indgået en kontrakt med plejefamilien om det enkelte plejebarns ophold.

Inden den anbringende kommune indgår en kontrakt om et plejeforhold, skal kommunen sikre sig, at plejefamilien har den fornødne generelle godkendelse, som foretages af et af de fem Socialtilsyn, som varetager godkendelse og tilsyn med almene, forstærkede og specialiserede plejefamilier. Den anbringende kommune skal også sikre sig, at plejefamilien er bekendt med de forudsætninger og begrænsninger, der følger af plejeforholdet. Herunder hører blandt andet at træffe aftale med plejefamilien om anbringelsens forventede varighed og om de særlige forhold, der vedrører plejebarnets omsorg, støtte og behandling. Se videre under udmåling og beregning af den gennemsnitlige plejeopgave.

Inden plejefamilien indgår en kontrakt om en konkret plejeopgave, er plejefamilien forpligtet til at give oplysninger om nuværende og tidligere plejeforhold, antallet af plejebørn i plejefamilien, samt omfanget af erhvervsarbejde sideløbende med plejeforholdet. Se under kapitel 4.

Personkreds jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 1-3

Personkredsen omfatter plejefamilier, der er generelt godkendt af socialtilsynet, herunder:

- Almene plejefamilier
- Forstærkede plejefamilier
- Specialiserede plejefamilier

Almene plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 1

En almen plejefamilie er en familie, der er godkendt til at yde en grundlæggende indsats overfor et udsat barn eller ung i form af en forudsigelig hverdagsstruktur og et omsorgsfuldt familieliv. Det kan fx være en indsats overfor et barn eller en ung med et lettere fysisk/psykisk handicap med behov for motorisk, psykisk og social træning, faglige/sociale problemer i skolen eller en ikke alderssvarende udvikling som fx sproglige vanskeligheder.

En almen plejefamilie forudsættes at kunne sikre udvikling og trivsel for barnet eller den unge, håndtere omsorgsopgaver, opdragelse og et uproblematisk eller lettere problematisk forældresamarbejde. En almen plejefamilie er også i stand til at samarbejde med eksterne fagpersoner og understøtte supplerende støtte- eller behandlingsindsatser, som er iværksat for at hjælpe barnet eller den unge i hverdagen.

En almen plejefamilie skal være i stand til at forstå, sætte sig ind i og bakke op om den støtte- eller behandlingsindsats, der er iværksat over for barnet i dagligdagen, men ikke i en grad, der forudsætter en særlig viden eller bestemte faglige kompetencer. En almen plejefamilie er ikke godkendt til børn med svære problematikker. Der kan dog undtagelsesvist opstå behov for i en bestemt periode at indgå aftale med en almen plejefamilie om hel eller delvis erhvervsbegrænsning, hvis der er særlige forhold hos barnet eller den unge, der tilsiger dette. Det gælder eksempelvis, hvis der er tale om anbringelse af et spædbarn.

Forstærkede plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 2

En forstærket plejefamilie, jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 2, er plejefamilier, der er godkendt til at have børn og unge i pleje, som har moderate til svære støttebehov. Det kan fx være et barn eller en ung med angstproblematikker, selvskadende adfærd eller selvmordstanker.

Forstærkede plejefamilier har viden om børn med særlige behov og/eller børn, der viser tegn på mistroivsel. Forstærkede plejefamilier skal kunne spille en mere aktiv rolle i forhold til at følge op på indsatsen i hverdagen med barnet, fx under vejledning fra professionelle behandlere eller tilbud.

Forstærkede plejefamilier kan ligesom specialiserede plejefamilier modtage børn i pleje, der ud over et behov for en hverdag i familielignende rammer også har et behov for mere specialiseret støtte eller behandling samtidig med, at de bor i plejefamilien. Forstærkede plejefamilier skal som udgangspunkt ikke selv kunne yde egentlig specialiseret støtte eller behandling. Denne skal i stedet gives af fagprofessionelle udefra som en supplerende indsats samtidig med, at barnet bor i plejefamilien.

Specialiserede plejefamilier jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 3

Specialiserede plejefamilier, jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 3, er plejefamilier, der er godkendt til at have børn og unge i pleje, der har meget svære støttebehov. Disse børn og unge har mere specialiserede behov, men vurderes samtidig at have gavn af at bo i familielignende rammer. Det kan fx være et barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, eller et barn, der har været udsat for massivt omsorgssvigt.

Specialiserede plejefamilier har særlige kompetencer og kvalifikationer, som gør dem i stand til at samarbejde med eksterne fagpersoner og tilbud samt indgå i supplerende støtte og behandling i forhold til barnet. Der kan fx være tale om plejefamilier med solid erfaring med arbejdet med udsatte børn og unge eller plejefamilier, som har særlige uddannelsesmæssige kvalifikationer.

Forsørgelsesgrundlaget

Forsørgelsesgrundlaget og plejefamiliens samlede indkomst har ikke nogen betydning i forhold til honoreringens størrelse.

Kapitel 4

Udmåling og beregning af honoreringen

Udmåling

Gennemsnitsmodellen består af et antal fastlagte honoreringsniveauer, der afspejler, hvor stor plejeopgaven er på det enkelte niveau. Antallet af niveauer bør afspejles af, at der på hvert niveau skal være rum for en varierende plejeopgave over tid og kan tilpasses lokalt.

Gennemsnitsmodellen består typisk af fire niveauer. Niveau 1 svarer til et normalt plejkrævende barn og niveau 4 til et særdeles plejkrævende barn. Det er dog muligt at udvide antallet af niveauer til fem, hvis det vurderes, at der i helt særlige tilfælde skal kunne honoreres for en opgave, der ligger langt ud over det sædvanlige.

Honoreringen fastholdes på samme størrelse gennem hele anbringelsesforløbet. Dog kan der efter en konkret vurdering i det første år fastsættes en basisydelse, som kompenserer for det indtægsttab, der opstår, når en af plejeforældrene skal tage orlov fra eller opsige sit arbejde for at stå til rådighed på fuld tid i hjemmet. Herudover kan honoreringens størrelse kun i ekstraordinære tilfælde tages op til en revurdering.

Honoreringen tager udgangspunkt i den gennemsnitlige plejeopgave fordelt over tid, som plejefamilien skal løse.

Honoreringens stabilitet bevirker således, at plejefamilien i nogle perioder løfter en større opgave, end de bliver honoreret for, og i andre perioder en mindre opgave, end de bliver honoreret for.

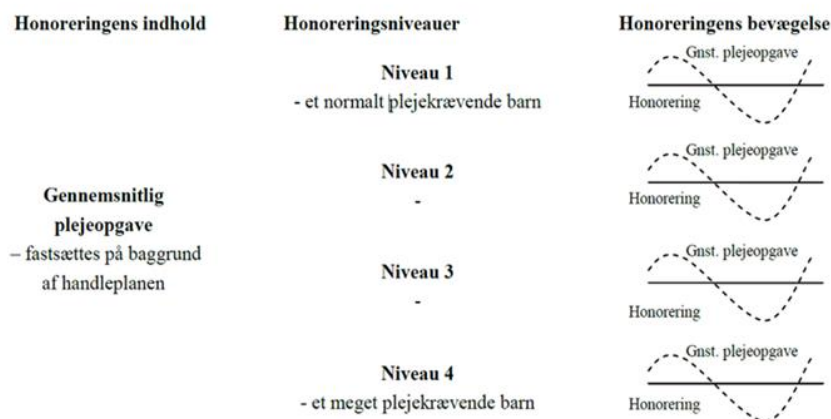
Den anbringende kommune skal indgå aftale med plejefamilien om, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres efter.

Hvis der er flere børn, der anbringes i samme familie, skal kommunen for hvert af børnene lave en aftale med plejefamilien om, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres efter. En plejefamilie kan således fx have et barn i pleje på niveau 2 og et barn på niveau 3 på en og samme tid. Honoreringen af plejefamilien på de enkelte niveauer følger således den gennemsnitlige plejeopgave for hvert af de anbragte børn. Dog skal plejeforældrenes samlede arbejdskapacitet vurderes i forhold til den samlede plejeopgave.

Beslutningen om, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres på skal tage udgangspunkt i en samlet vurdering, der inddrager følgende parametre:

- Barnets vanskeligheder og behov for omsorg, støtte og behandling

- Anbringelsens forventede varighed
- Kontinuitet i barnets anbringelse
- Krav til samarbejdet med barnets forældre og øvrige familie og netværk
- Plejefamiliens ressourcer og kvalifikationer i forbindelse med at løse opgaverne med plejebarnet, herunder vurdering af plejefamiliens faglige baggrund eller særlige erfaring fra beslægtede opgaver
- Plejeforholdets betydning for eventuelle erhvervsbegrænsninger, herunder omfanget af udearbejde for begge plejeforældre

Barnets vanskeligheder og behov for omsorg, støtte og behandling

Barnets vanskeligheder og behov for omsorg, støtte og behandling er helt centrale elementer, der skal tages stilling til i forbindelse med, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres efter.

Der kan være tale om følgende belastningsindikatorer, der kan have betydning for fastsættelsen af, hvilket niveau plejefamilien skal honoreres efter:

- Behov for forsørgelse
- Behov for opdragelse
- Behov for stimulering
- Faglige/socialt problemer i skolen
- Ikke alderssvarende udvikling
- Søvnproblemer/mareridt
- Ikke alderssvarende motorisk udvikling
- Manglende selvtillid
- Angstsymptomer
- Manglende tillid til voksne
- Vådligger o.l. urenlighed
- Behov for bistand af psykologisk art
- Diverse psykosomatiske reaktioner
- Lettere fysisk/psykisk handicap med behov for motorisk, psykisk og social træning
- Træning og ledsagefunktion
- Spiseforstyrrelser
- Psykiatriske symptomer
- Flere tidligere anbringelsesforløb

- Følgevirkninger af incest eller anden mishandling/grov omsorgssvigt
- Misbrugsproblemer
- Sværere fysisk/psykisk handicap med uhensigtsmæssig adfærd, og/eller stort aktivitetsniveau
- Fysisk/psykisk handicap med omfattende plejebehov
- Fysisk/psykisk handicap med behov for konstant opsyn.

Anbringelsens forventede varighed

Tidsperioden skal i udgangspunktet stemme overens med anbringelsens tidshorisont, som det fremgår af handleplanen. Et barn, der ud fra den udarbejdede handleplan forventes anbragt i fx tre år, skal altså kategoriseres ud fra den gennemsnitlige plejeopgave i tre år.

Hvis det vurderes, at anbringelsen, for at sikre barnet kontinuitet og stabil voksenkontakt, vil vare barndommen ud tages udgangspunkt i den gennemsnitlige opgave i det antal år fra anbringelsens begyndelse hos plejefamilien og frem til det tidspunkt, hvor barnet fylder 18 år.

For at kunne vurdere den gennemsnitlige plejeopgave over et antal år er det nødvendigt, at beskrive og klarlægge hvilke mål der skal nås i perioden. Dette vil gøre det nemmere at vurdere barnets behov for omsorg og stimulering i hele periode.

Kontinuitet i barnets anbringelse

Det er vigtigt at der er kontinuitet i barnets anbringelse. En anbringelse bør være identisk med et stabilt forløb, hvor barnets egen familie suppleres med et anbringelsesmiljø, der kontinuerligt kan støtte barnet i den tid, anbringelsen varer.

Der kan være modsatte forhold, der gør sig gældende når det drejer sig om at sikre børn kontinuitet i opvæksten. På den ene side kontinuitet i anbringelsen, dernæst opretholdelse af familien som en helhed. Det sidste kan være på bekostning af den kontinuitet i barnets opvækst, som er vigtigt for barnets trivsel og positive udvikling.

I hvert enkelt tilfælde må det vurderes, hvad der er til barnets bedste så det dermed sikres, at barnet får en stabil og harmonisk barndom.

De fleste anbringelser er i dag frivillige og kan derfor i princippet ophøre med kort varsel. Barnets forældre kan således bede om at få hjemgivet barnet tidligere end oprindeligt aftalt. Fastsættelsen af niveauet for honoreringen af plejefamilien på baggrund af den gennemsnitlige plejeopgave kombineret med usikkerheden omkring varigheden af anbringelsen kan således have den utilsigtede konsekvens, at plejeforældrene måske ikke når at opleve den indirekte præmiering, der følger af, at barnet udvikler sig positivt og har behov for mindre støtte.

Krav til samarbejdet med barnets forældre

Forholdet til barnets forældre er af væsentlig betydning under anbringelsen. Forældrene spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre en positiv udvikling for barnet eller den unge under anbringelsen.

Efter servicelovens § 71, stk. 1, har kommunen en pligt til at sikre, at forældre, når barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet, herunder i en plejefamilie, får informationer om barnets hverdag, og til at bidrage til et godt samarbejde mellem forældrene og plejefamilien.

Hensigten er, at forældrene får mulighed for at danne sig et indtryk af barnets eller den unges dagligdag herunder forholdet til daginstitution, skole eller uddannelsessted samt forholdet til venner, deltagelse i aktiviteter og lignende.

Kommunen er alene forpligtet til at sikre, at forældrene modtager de nødvendige informationer samt at forebygge og afhjælpe eventuelle konflikter mellem forældre og plejeforældre.

Det er derfor vigtigt, at aftalen med plejeforældrene indeholder klare aftaler om samarbejdet mellem kommunen, plejefamilien og forældrene om forholdene under plejebarnets ophold, herunder graden af inddragelse af forældrene i de daglige beslutninger. Sådanne aftaler kan modvirke konflikter om hvem, der bestemmer i forhold til barnet.

Plejefamiliens ressourcer, kompetencer og kvalifikationer

I forhold til vurderingen af plejefamiliens ressourcer, kompetencer og kvalifikationer i forbindelse med at løse opgaverne med plejebarnet, er det vigtigt at se på plejefamiliens erfaringsgrundlag samt familiens samlede forhold. Herunder hører plejefamiliens uddannelse, beskæftigelse, egen baggrund og opvækst m.v.

Det er væsentligt i forbindelse med en anbringelse af et barn i en plejefamilie, at kommunen er klar over, hvilke personlige og faglige erfaringer familien har med udsatte og anbragte børn og unge. Sammen med en række andre faktorer om det udsatte barn vil dette give den bedste mulighed for at vurdere, hvilket niveau familien skal honoreres på.

Plejeforholdets betydning for eventuelle erhvervsbegrænsninger

I forbindelse med vurderingen af barnets behov for støtte, behandling og omsorg, bør det vurderes om plejeopgaven er så omfattende, at en af plejeforældrene bør stå til rådighed på fuld tid. Det bør vurderes, hvor meget plejefamiliens samlede beskæftigelse ud over plejearbejdet højst må udgøre.

Er der tale om et barn, hvor det må formodes, at barnet i løbet af anbringelsen hos plejefamilien udvikler sig så positivt, at det ikke længere er nødvendigt at plejefamilien står til rådighed på fuld tid, vil plejefamiliens samlede beskæftigelse kunne tages op til fornyet vurdering.

Inspiration til sammenhængen mellem plejefamiliens honorering og barnets behov for støtte

For inspiration til sammenhængen mellem plejefamiliens honorering og barnets vanskeligheder og behov for støtte kan der tages udgangspunkt i følgende skema, som er et bud på en klassificering af barnets behov for støtte, pleje og eventuel behandling. De enkelte niveauer nedenfor skal ses som inspiration til, hvad niveauerne kan indeholde; altså hvor stort et støttebehov barnet eller den unge har, og hvad der forventes af plejefamilien i forhold til plejeopgavens omfang.

Honoreringens størrelse pr. måned vil være op til den enkelte kommune at tilpasse til den lokale praksis og er derfor ikke taget med i denne vejledning.

Skema for beregning af vederlag	Barnets støttebehov	Krav til plejefamilien	Tids-horisont	Honorering pr. måned
Niveau/ trin 1	<p>På dette niveau har barnet i forhold til andre børn på samme alder et behov for ekstra støtte og stimulering.</p> <p>Dernæst har barnet en eller få almindelige belastningsfaktorer såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faglige/socialt problemer i skolen • Ikke alderssvarende udvikling • Søvnproblemer/mare ridt • Ikke alderssvarende motorisk udviklet • Manglende tillid til voksne • Vådligger og lignende urenlighed • Behov for særlig støtte og stimulation • Diverse psykosomatiske reaktioner • Lettere fysisk/psykisk handicap med behov for motorisk, psykisk og social træning • Reaktion på anbringelse/adskillelse fra forældre. 	<p>Plejefamilien skal være obs. på barnets reaktioner/signaler.</p> <p>Plejefamilien skal kunne magte vanskeligheder som kræver samarbejde/særlig opfølgning i forhold til skole, daginstitution, fritid og daglige aktiviteter i øvrigt.</p> <p>Plejefamilien skal kunne rumme et forældresamarbejde, der kræver særlig indsigt og erfaring.</p> <p>Plejefamilien kan have fuldtidsarbejde ved siden af plejeopgaven.</p>		
Niveau/ trin 2	<p>På dette niveau har barnet et stort behov for støtte og stimulering. Over tid ser det måske ud til, at barnet får behov for yderligere støtte. Måske ses der også at kunne ske en bedring for barnet.</p> <p>Barnet har mange af de ovenfor nævnte belastningsfaktorer, der medfører omfattende</p>	<p>Plejeopgaven kræver socialpædagogisk indsats, der dels kræver en vis erfaring, dels at plejeforældrenes arbejde uden for hjemmet skal indrettes efter barnets behov.</p> <p>Krævende forældresamarbejde,</p>		

	<p>omsorgs- og/eller opdragelsesbehov samt fordrer socialpædagogisk indsats af bl.a. adfærdsregulerende karakter.</p> <p>Der kan også være tale om én eller flere af nedenstående mere alvorlige belastningsfaktorer.</p>	<p>der nødvendiggør indsigt i og evne til et sådant samarbejde.</p>		
Niveau/ trin 3	<p>På dette niveau har barnet – eller vil barnet på sigt få et massivt behov for støtte og stimulering.</p> <p>Barnet har alvorlige belastningsfaktorer, såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spiseforstyrrelser • Psykiatriske symptomer • Flere tidligere anbringelsesforløb • Følgevirkninger af mors misbrug. • Følgevirkninger af incest eller anden mishandling/grov omsorgssvigt • Misbrugsproblemer • Sværere fysisk/psykisk handicap med uhensigtsmæssig adfærd, og/eller stort aktivitetsniveau • Fysisk/psykisk handicap med omfattende plejebehov • Fysisk/psykisk handicap med behov for konstant opsyn 	<p>Plejeopgaven kræver, at plejefamilien har indsigt/relevant erfaring på området og kan indgå i en egentlig behandlingsindsats.</p> <p>Ligeledes kræver opgaven at plejeforældrenes samlede beskæftigelse ud over plejeopgaverne højst må udgøre én fuldtidsstilling.</p> <p>Krævende forældresamarbejde, der nødvendiggør særlig viden og indsats.</p>		
Niveau/ trin 4	<p>Dette niveau kan kun anvendes i helt særlige og ekstraordinære tilfælde og skal ses som et alternativ til særlige behandlingstilbud af</p>	<p>Plejeopgaven kræver, at plejefamilien har socialpædagogisk uddannelse, indsigt og erfaring med</p>		

	<p>individuel karakter, fx unge, der skal mandsopdækkes, svært handicappede som stiller særlige krav til opfølgning, overvågning m.v.</p> <p>Barnet/den unge har således massive støttebehov, som ligger udover det, der normalt vil kunne rummes i en plejefamilie.</p> <p>Barnet/den unge har massive belastningsfaktorer såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Massive sociale/psykiske vanskeligheder • Massive fysisk/psykiske handicaps 	<p>målgrupperne. Endvidere kræves, at plejefamilien kan indgå i en individuel tilrettelagt plan.</p> <p>Plejeopgaven kræver, at begge er til rådighed, og at mindst den ene er fuldtidsbeskæftiget med plejeopgaven og ikke har arbejde uden for hjemmet.</p> <p>Krævende forældresamarbejde, der nødvendiggør særlig indsigt i og erfaring i et sådant samarbejde</p>		
--	---	--	--	--

Regulering af honoreringen ved væsentlige ændringer i plejeopgaven

Kommunen bør ved aftaleindgåelsen gøre plejefamilien bekendt med – og samtidig indføre i aftalen, at honoreringen fastholdes på samme størrelse gennem hele anbringelsesforløbet. Se dog under overskriften ”Efterskoleophold” og ”Efterværn”. Kun i helt ekstraordinære tilfælde kan honoreringens størrelse tages op til en revurdering. Det gælder hvis plejeopgaven viser sig langt større end oprindeligt vurderet. Ekstraordinære tilfælde kan fx være:

- at plejebarnet viser sig langt mere plejkrævende end oprindeligt antaget ved aftaleindgåelsen af plejekontrakten.
- at der opstår forhold, som ingen af parterne har kunnet forudse ved plejeaftalens indgåelse.

Eksempel

Plejefamilien har et plejebarn, der er anbragt på grund af forældrenes voldelige overgreb. Barnet bliver anbragt, da det er under 1 år gammel. Plejefamilien modtager honorering på niveau 1, baseret på, hvordan plejebarnets forventede udvikling forløber igennem den planlagte anbringelsesperiode. Der er således en fast månedlig honorering gennem hele anbringelsesforløbet. Ved fastsættelsen af honoreringen bliver der taget højde for, at der er i en periode skal skabes trygge rammer for barnet, men at det efterfølgende vil kunne gå i institution på lige fod med andre børn. Forældrene har ikke kontakt med barnet. Det viser sig siden hen, at barnet har en hjerneskade på grund af volden, der gør, at barnet vil have svært ved at fungere på lige fod med normale børn. Barnet skal løbende stimuleres i sin udvikling, hvilket gør, at den ene af plejeforældrene er nødt til at være hjemme ved barnet i en periode. Da de forudsætninger, der blev lagt til grund ved indgåelsen af den oprindelige aftale mellem plejefamilien og den anbringende kommune, nu er væsentlig ændrede, bliver honoreringen sat op til niveau 3.

Efterskoleophold

Kommunen kan overveje, om der ved efterskoleophold, hvor plejeopgaven forventes at blive mindre, bør gælde en praksis, hvor plejefamilien i perioden honoreres på et lavere niveau, fx niveau 1.

En anden mulighed kan også være, at tage højde for barnets efterskoleophold ved den samlede vurdering af plejefamiliens arbejdsopgave over tid. Dette kan dog i praksis være svært, da det ikke altid er muligt - barnets alder taget i betragtning - at forudsige, at barnet skal på efterskole. En tredje mulighed er generelt at fastholde honoreringen ved evt. efterskoleophold, og samtidig sætte honoreringen på alle niveauer lidt lavere end ellers. Dette har den ulempe at tilgodese familier, hvis plejebørn tager på efterskole, på bekostning af andre plejefamilier.

Uanset kommunens løsning er det vigtigt, at kommunen beslutter, hvordan efterskoleophold skal håndteres ift. honorering, og at kommunen skriver dette ind i kontrakten og aftaler det med plejeforældrene inden anbringelsens start.

Efterværn

En anbringelse uden for hjemmet ophører som udgangspunkt senest, når den unge fylder 18 år. Det betyder, at den aftale, som kommunen har lavet om plejefamiliens honorering, ophører samtidig med anbringelsen, hvis det er vurderet, at anbringelsen varer barndommen ud.

For en del af de unge, som har været anbragt hos en plejefamilie, vil der være et fortsat behov for støtte efter det 18. år. Kommunen skal, senest et halvt år før den unge fylder 18 år, træffe afgørelse om, hvorvidt der skal iværksættes efterværn. Et efterværn kan fx bestå i, at den unge bliver boende hos plejefamilien. I det omfang det vurderes, at den unge skal blive boende hos plejefamilien i efterværn efter det 18. år, skal kommunen således vurdere plejeopgaven på ny og indgå en ny aftale om honorering med plejeforældrene.

Kommunen kan i den forbindelse overveje, at der ved etablering af efterværn i plejefamilier generelt sker en honorering på et bestemt niveau fx niveau 2. Dette ud fra en betragtning af, at plejeopgavens omfang i de fleste tilfælde vil være blevet mindre som følge af, at den unge er i gang med at etablere en selvstændig voksentilværelse med uddannelse og beskæftigelse og derfor ikke har helt det samme behov for støtte. Igen vil det være relevant, at dette fremgår af kontrakten mellem kommune og plejefamilie fra anbringelsens start.

Udbetalingstidspunkt

Honoreringen er skattepligtig A-indkomst og udbetales månedsvis bagud. Plejefamilien honoreres fra den dato, hvor plejeforholdet påbegyndes og herefter hver den 1. i en måned.

Kapitel 5

Basisydelse

Generelt om basisydelse

I de tilfælde hvor en plejeopgave vurderes at være på niveau 1 eller niveau 2, kan der i særlige tilfælde suppleres med en basisydelse.

En basisydelse vil kunne komme på tale, hvis det vurderes, at plejeopgaven kræver, at en af plejeforældrene i fx det første år af plejeforholdet er til rådighed på fuld tid, og derfor er nødt til at søge orlov fra sit erhvervsarbejde.

Basisydelsen kan således alene bevilges til plejeforældre, der i en periode må opgive tilknytning til arbejdsmarkedet.

Basisydelsens størrelse

Kommunen kan overveje at basisydelsens størrelse maksimalt kan udgøre et beløb svarende til et bestemt niveau. Fx at basisydelsen sammen med niveau 1 eller niveau 2 højst kan udgøre et beløb, der samlet maksimalt svarer til niveau 3.

I perioden indtil barnet kan være i et dagpasningstilbud, og hvor en af plejeforældrene har taget orlov, kan der udbetales en basisydelse som kompensation for det indtægtstab, den pågældende lider i sin orlovsperiode. Der er således kun tale om en midlertidig honorering for indtægtstab.

Basisydelsens udbetalingstidspunkt, varighed og ophør

Det er væsentligt at overveje, hvor lang tid basisydelsen skal kunne gives. Fx at basisydelsen højst kan udbetales i et år og i helt særlige tilfælde i halvandet år regnet fra tidspunktet for anbringelsens start.

I løbet af den periode, hvor der ydes basisydelse, forventes barnet at blive dagpasningsparat, således at den af plejeforældrene, der har modtaget basisydelse, kan genoptage sit arbejde uden for hjemmet helt eller delvist.

Basisydelsen ophører ved udgangen af den måned, hvor den af plejeforældrene, der har modtaget basisydelse, genoptager sit arbejde.

Der er ikke mulighed for ved basisydelsens ophør at revurdere størrelsen af honoreringen. Fastsættelse af honoreringens størrelse foretages altid ved plejeforholdets begyndelse.

Kapitel 6

Ophør og opsigelse af plejeforholdet

Ophør af plejeforholdet

Da honoreringen fastsættes med udgangspunkt i den gennemsnitlige plejeopgave, vil plejefamilien, hvis anbringelsen stopper før det forudsatte tidspunkt, kunne opleve, at de måske har løst en større opgave, end de er blevet honoreret for, og i andre perioder en mindre opgave, end de er blevet honoreret for.

Opsigelse af plejeforholdet

Det anbefales, at der i kontrakten indføres en bestemmelse om et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage i de første 3 måneder af plejeforholdet og derefter 30 dage til den 1. eller den 15. i måneden.

Forholdene i plejefamilien kan ændre sig fx i tilfælde af ændrede arbejdsvilkår, graviditet, sygdom eller skilsmisse, hvilket kan få konsekvenser for det antal eller den type af børn og unge, der kan modtages.

Ved en opsigelse af kontrakten mellem plejefamilien og den anbringende kommune, der er begrundet i plejefamiliens forhold, skal plejefamilien høres (partshøring efter forvaltningslovens §§ 19-21) om oplysninger, som de ikke kan forventes at være bekendt med, at kommunen er i besiddelse af, således at eventuelle misforståelser kan afklares.

Partshøringen behøver ikke at være skriftlig, men kan fx ske ved et møde med plejefamilien. Det bør i overensstemmelse med offentlighedslovens § 13, noteres i sagen, at der er foretaget partshøring, så det senere kan dokumenteres, at der rent faktisk er sket partshøring. For at partshøringen kan opfylde sit formål, kan det dog i mere komplicerede sager være nødvendigt at parthøre skriftligt, og plejefamilien har som udgangspunkt ret til at afgive en skriftlig udtalelse.

Klage

Kommunens fastsættelse af honorering til en plejefamilie, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, da der er tale om et aftalespørgsmål mellem kommunen og plejefamilien.

Bilag 1

Styringsmæssige opmærksomhedspunkter ved overgang til gennemsnitsmodellen

De primære begrundelser for at vælge gennemsnitsmodellen frem for en mere klassisk honoreringsmodel, som fx KL's honoreringsmodel, med årlige genforhandlinger er, at modellen kan være medvirkende til, at der opstår færre konflikter mellem plejefamilie og kommune. Gennemsnitsmodellen har også vist sig med nogen usikkerhed at være stort set udgiftsneutral sammenlignet med KL's nuværende honoreringsmodel. En hovedlinje her er klarhed om honoreringen fra anbringelsens start. Denne hovedlinje er et centralt fokuspunkt, hvis kommunen vil indføre gennemsnitsmodellen.

Gennemsnitsmodellens kendetegn

Gennemsnitsmodellen er kendetegnet ved færre honoreringsniveauer, større differentiering mellem niveauerne og samme honoreringsniveau gennem hele barnets anbringelse.

Desuden indebærer gennemsnitsmodellen ofte et eller flere af følgende elementer:

- Et "spædbarnstillæg"/basisydelse, hvis den ene plejeforælder skal have orlov fra andet arbejde i en periode, og som bortfalder når barnet starter i daginstitution
- Et lavere honoreringsniveau ved efterskoleophold – vigtigt at dette er skrevet ind i kontrakten og aftalt med plejeforældrene inden anbringelsens start.
- En genforhandling af honoreringen ved overgang til efterværn ved den unges 18. år, hvor plejeopgaven forventes at blive mindre. Også her kan det være en fordel at indarbejde et udgangspunkt for honorering ved efterværn i kontrakten ved anbringelsens start som forventningsafstemning.
- En mulighed for genforhandling, hvis der sker væsentlige ændringer i plejeopgaven, fx at barnet viser sig langt mere plejekrævende end oprindeligt antaget ved aftaleindgåelsen af plejekontrakten.

Kommunens overvejelser ved overgang til gennemsnitsmodellen

Inden kommunen beslutter at overgå til gennemsnitsmodellen bør kommunen overveje og afdække punkterne nedenfor.

Hvorfor en ny model?

- Overvej hvorfor kommunen ønsker at overgå til anden model. Hvilke udfordringer ønsker kommunen at løse med en ny honoreringsmodel?
- Vurder om en ny honoreringsmodel kan bidrage til en mere positiv udvikling i kommunens udfordringer. Det skal pointeres, at KL's erfaring er, at en anden honoreringsmodel ikke alene kan afhjælpe evt. problematikker, men det kan være et omdrejningspunkt for et bredere arbejde.

Hvad er nuværende praksis?

- Få overblik over sin egen praksis, herunder antal børn i plejefamilie, hvor mange børn kommunen fremadrettet forventer at anbringe i plejefamilie, og hvad den gennemsnitlige og samlede honorering er ved de eksisterende plejeforhold.

Hvordan er de økonomiske rammer?

- Afdæk de nuværende økonomiske rammer på området, og hvad en ny model vil betyde.

- Beslut hvad de fremadrettede økonomiske rammer for området skal være fremadrettet. Det er vigtigt, at de niveauer, som kommunen fastsætter, og de niveauer, man forventer børnene indplaceres på, tager hensyn til de økonomiske rammer, hvis skiftet skal ske stort set udgiftsneutralt. Ligeledes skal man være opmærksom på, at udgiftsbilledet ikke er statisk, men vil følge antallet af børn i familiepleje og udviklingen i honoreringsniveauerne. Udgifterne kan vokse, hvis der viser sig behov for at hæve honoreringsniveauet for enkelte børn, hvor plejebehovet vokser uforudset, jf. afsnittet *Regulering af honoreringen ved væsentlige ændringer i plejeopgaven*.

Hvordan skal modellen implementeres?

- Beslut om kommunen ønsker, at alle plejefamilier skal skifte til gennemsnitsmodellen på én gang, eller om modellen skal implementeres gradvist, fx i takt med at nye børn anbringes, og evt. når honoreringen genforhandles for eksisterende plejebørn. Se overvejelser i den forbindelse i tabel A nedenfor.

Tabel A: Overvejelser ifm. implementeringshastighed for ny honoreringsmodel

	Fordele	Ulemper
Gradvis implementering	<ul style="list-style-type: none"> - Færre konflikter ifm. at overføre eksisterende plejefamilier til ny model - Rene linjer for ny model og genforhandling af honorar 	<ul style="list-style-type: none"> - Forskellige familier kan modtage forskellig honorering for tilsvarende børn - Længere implementering, hvor kommunen skal administrere to typer honorering
Ny model for alle på én gang	<ul style="list-style-type: none"> - Alle plejefamilier gives samme vilkår - Administrativ enkelhed ved én model - Anledning til genforhandling af alle plejeforhold så der sikres fælles rammer 	<ul style="list-style-type: none"> - Risiko for konflikter over ny honorering - i værste fald sammenbrud i plejeforhold - Uklarhed om honorering blandt plejefamilierne, fx risiko for at evt. nedsættelse af honorar opleves som en konsekvens af en nye model. Dette er særligt aktuelt, hvis honoreringen ikke er blevet genforhandlet i en længere periode

Opmærksomhedspunkter ved implementering af gennemsnitsmodellen

Der findes kommuner, der har gode erfaringer med at lade alle plejefamilier overgå til en anden model på én gang og andre kommuner, som har oplevet konflikter i

overgangen. Det sidste gælder særligt, hvis der ikke er gjort overvejelser om, hvordan man ønsker at involvere plejefamilierne i implementeringen af den nye model, og/eller hvor den overordnede økonomiske ramme ikke har kunnet rumme evt. uforudsete ændringer i plejeforhold.

Såfremt kommunen vælger at lade alle plejefamilier overgå til en ny honoreringsmodel i løbet af en kortere periode, anbefales det at overveje følgende opmærksomhedspunkter:

- Give udsende materiale til plejefamilier i god tid med information om ny model med fast honorering, det nye honoreringsniveau for det konkrete barn, og evt. andre ændringer.
- Udarbejde materiale, som er fyldestgørende og dækkende for de spørgsmål, som plejefamilierne måtte have, og kan suppleres af en kontaktperson eller en "hotline", som kan kontaktes ved spørgsmål
- Tilbyde om at mødes, hvis plejefamilien har spørgsmål eller er utilfredse med det nye honoreringsniveau. På mødet skal der være beslutningskompetence tilstede.
- Arbejde med muligheder for at plejefamilien gradvist i en overgangsperiode kan sættes ned i honorering.
- Inddrage og informere relevante parter i processen fra beslutning om indførelse af gennemsnitsmodellen til effektivering af modellen, evt. også ved inddragelse af familieplejeorganisationerne.

Se også bilag 2 om pejlemærker for god implementering.

Retningslinjer og praksis for evt. nedgang i honorering ved barnets efterskoleophold eller genforhandling ved uforudsete forværringer i barnets udvikling, som ingen af parterne har kunnet forudse ved plejaftalens indgåelse, skal fremgå klart og tydeligt og med det afsat, at genforhandling kun kan ske helt undtagelsesvist.

Hvis man ønsker at have en mere lempelig praksis for at øge honoreringen undervejs i anbringelsen, skal dette tages i betragtning, når honoreringsniveauerne fastsættes og børnene indplaceres. Dette kan dog være svært at styre. Hvis ikke retningslinjerne er klart fastlagt og budgetteret på forhånd, kan dette at indebære merudgifter.

Eksempel på beregning af honoreringsniveauer ved overgang til gennemsnitsmodel (casen er fiktiv):

Udgangspunkt

Kommunen har kortlagt de eksisterende plejeanbringelser. Den eksisterende økonomiske ramme til honorering af plejefamilier er opgjort til i alt 42,6 mio. kr. årligt for 143 plejebørn, hvis plejefamilier med den nuværende honoreringsmodel modtager en honorering fordelt på i alt otte vederlagsniveauer på mellem 2-10 vederlag og med en gennemsnitlig honorering på ca. 24.821 kr. pr. måned pr. barn.

Kommunens valg

Overgangen ønskes stort set at være udgiftsneutral, og kommunen ønsker, at alle plejefamilier skal overgå til den nye honoreringsmodel i løbet af et år. Kommunen vælger en gennemsnitsmodel med fire honoreringsniveauer. Kommunen ønsker at bibeholde en vis spredning i sin honorering, om end lidt mindre end den nuværende, hvor kun enkelte familier modtager 2 hhv. 10 vederlag.

Analyse

Kommunens sagsbehandlere gennemgår de 143 sager for at vurdere hvert enkelt barn individuelt og indplacerer børnene på den nye models fire honoreringsniveauer. Vurderingen fremgår af tabel B, 2. kolonne.

Herefter ser kommunen på honoreringsniveauer, ønsket spredning, top og bund, og fastsætter takster for de fire honoreringsniveauer, som angivet i tabel B, 3. kolonne. Den samlede udgift vil da alt andet lige blive 42,0 mio. kr. årligt til de 143 børn, eller 24.455 kr. pr. måned i gennemsnit pr. barn. 75 plejefamilier vil modtage en større honorering og 68 en lavere honorering.

Tabel B. Eksempel: Resultat af faglig revurdering af 143 plejebørn til gennemsnitsmodel og fastsættelse af nye takster

Honorerings-niveau	Antal børn	Honorering pr. måned	Samlet udgift årligt, mio. kr.
1	19	12.000	2,7
2	42	20.000	10,1
3	68	28.000	22,8
4	14	37.500	6,3
I alt	143	3.497.000	42,0

Byrådet godkender på et møde skiftet af honoreringsmodel og de nye takster.

Implementering

Forvaltningen skal nu implementere den nye model og kommunikerer derfor model og honorering til plejefamilierne. Kommunen beslutter, at de plejefamilier, der sættes ned i honorering, gives 6 måneders varsel. Herudover vælger kommunen i fem konkrete tilfælde, hvor plejefamilierne er uenige i deres indplacering og økonomisk udfordret af nedsættelse af honorering, at forsinke nedsættelsen i yderligere op til 6 måneder. Kommunen opgør merudgiften til implementeringen til 510.000 kr., som er isoleret til modellens første virkeår.

Bilag 2

Pejlemærker for god implementering af ny honoreringsmodel

Indførelse af ny honoreringsmodel kan medføre konflikter mellem kommunen og plejefamilierne, hvis kommunen ikke har lagt en plan eller taget stilling til, hvilke implementeringsgreb, der er nødvendige for at få en gnidningsfri implementering.

Det er kendt, når nye tiltag udformes, at der lægges meget energi og arbejde i selve udformningen og opbygningen, mens implementeringen af det nye tiltag forventes at ske lidt af sig selv. Ofte fortælles om forandringen først, når man er klar til at gå i gang. Det kan være via kurser eller orienteringsmøder, hvis det er en større forandring. Det kan også være på mail, brev eller opslag de steder, hvor det er relevant.

Det er veldokumenteret, at denne form for introduktion langt fra er tilstrækkelig til, at en forandring bundfælder sig og bliver taget imod med åbne arme.

For at lykkes med en forandring i den form, den er tiltænkt, er det nødvendigt at arbejde lige så målrettet med implementering, som man har gjort med selve udviklingen af forandringen.

"Forskningen viser en klar tendens til, at mennesker oplever processens resultater som retfærdige, når de oplever, at processen, der frembringer resultatet, er retfærdig."¹ Pointen er, at plejefamilierne bliver modstandere eller aktive medskabere af forandringen, afhængig af hvordan kommunen håndterer processen med at få implementeret det nye tiltag.²

Som hjælp og støtte i forbindelse med implementering af ny honoreringsmodel har KL udarbejdet en række pejlemærker for god implementering, som kommunen bør være opmærksom på, når en eventuel ny honoreringsmodel rulles ud. Se pejlemærkerne nedenfor:

Involvér plejefamilierne fra starten; allerede når en ny honoreringsmodel er på tegnebrættet

- Når plejefamilierne involveres i udformningen af ny honoreringsmodel og kender overvejelserne bag beslutningen samt forventningerne til dem, påvirker det deres holdninger og handlinger.³
- Plejefamiliernes tillid til kommunen øges.
- Plejefamilierne vil i højere grad deltage aktivt i implementeringen af de løsninger, kommunen siger god for.

Inddrag og involver plejefamilierne hele vejen

- Det skaber ejerskab hos plejefamilierne at blive involveret hele vejen.

¹ Lind og Tyler, 1988

² Fair proces. Fra upopulære forandringer til medarbejdere der udvikler løsninger. 2012. Bo Vestergaard.

³ Kim og Mauborgne, 1997; 1998.

- Det gøder processen og holder liv i forandringen.
- Inddragelse af plejefamilierne er en vej til at skabe et fælles sprog og fælles holdninger til, hvad der skal ske.
- Når plejefamilierne involveres vil plejefamilien i højere grad kunne se muligheder og handle i dem.

Sæt konteksten for, hvad der skal ske

- Når konteksten er klar og tydelig for plejefamilierne mindsker det graden af misforståelser.
- Når konteksten er klar for plejefamilierne bliver det mere tydeligt og gennemskueligt, hvordan processen kommer til at forløbe, og hvad der kan forventes.
- Når konteksten tydeliggøres overfor plejefamilierne bliver det nemmere for familierne at forstå de konkrete kriterier for kommunens til- og fravalg.

Gør plejefamilierne klart, hvad de har indflydelse på, og hvad de ikke har indflydelse på

- Når det fremstår klart for plejefamilien, hvad de har indflydelse på, kommer det ikke bag på dem, hvis der træffes en beslutning, der går i en helt anden retning, end den de havde forestillet sig.
- En præcis forklaring af, hvilken indflydelse plejefamilien har, betyder, at plejefamilien er klar over, at der lyttes til dem, men at det i sidste ende er kommunen, der træffer beslutningen.

Tag små hurtige skridt ad gangen mod et mindre mål

- Hyppige fremskridt er befordrende for plejefamiliernes motivation.
- Det kan gøre det lettere for plejefamilierne kognitivt og følelsesmæssigt at håndtere/overgå til en ny honoreringsmodel, fordi udrulningen deles op i mindre mere håndterbare forløb.
- Hurtig afprøvning i praksis forbedres i mødet med virkeligheden. I den proces finder kommunen hurtigt ud af, hvilke ting, der skal forbedres og justeres, eller om det helt skal droppes.
- Når der startes i det små er det nemmere at bygge ovenpå og løse de vigtige udfordringer.
- Det kan være vanskeligt, at implementere og kvalitetssikre alting på én gang. Derfor kan det være nødvendigt, at prioritere delelementer og implementere dem trinvist. Det kan fx være nødvendigt, at vente med at rulle en ny honoreringsmodel ud på alle plejefamilier men i stedet lade dem overgå trinvis ved den årlige genforhandling.

Vær tydelig i kommunikationen med plejefamilierne og forklar kriterier og bevæggrunde for beslutningen

- En tydelig kommunikation om formålet med ny honoreringsmodel giver plejefamilierne en berettiget forventning om, at formålet er både meningsfuldt og muligt at realisere.

Præcisér og skab klare forventninger om plejefamiliernes involvering

- Når forventningerne fremstår klare og tydelige er det nemmere for plejefamilierne at få viden om, hvad der skal ske og hvad der går væk fra.
- Det bliver nemmere for plejefamilierne at forstå, hvad der er til diskussion/ligger fast, og hvor de kan blive involveret.
- Ord kan have betydning for, hvordan situationen bliver opfattet. Fx er det væsentligt at sige, ”at der lægges op til en drøftelse”, hvis der ikke er tale om en forhandling, når plejefamilien overgår til ny honoreringsmodel.

Gå i dialog og invitér plejefamilierne til at komme med opklarende spørgsmål

- Det er væsentligt at sikre sig, at budskabet om ny honoreringsmodel og dens indhold er forstået af plejefamilierne, som kommunen har tænkt det.
- Mange misforståelser kan tages i opløbet, hvis man giver sig tid til at lytte til andres opfattelser af det, man selv synes, står lysende klart.

Anerkend og værdsæt plejefamiliernes arbejde

- Ønsket om at blive anerkendt, værdsat og blive set som værdiskabende er så grundlæggende en motivation, at plejefamilierne vil have en tendens til at tage imod kommunens invitation til at involvere sig helhjertet i afprøvningen af en ny honoreringsmodel.
- Plejefamilierne skal have en oplevelse af, at de kan være med til at bringe anbringelser i plejefamilier i kommunen et andet sted hen, fx ved at de kan se, at deres egen indsats i afprøvningen af en ny honoreringsmodel kan være med til at forstærke plejefamiliernes rolle og ansvar.

Hold fast og acceptér at implementering af ny honoreringsmodel tager tid

- Forskningen viser, at større forandringer tager mellem to og fire år at implementere.
- Det er et langt sejt træk og kræver vedvarende fokus og opmærksomhed.
- Der er tre afgørende kerneelementer, der skal være tilstede, når en forandring skal implementeres. De tre kerneelementer er: opfølgning, evaluering og justering.

Bilag 3

Principper for god forhandlingsadfærd ved forhandling af honorering

Sæt konteksten og lav en klar forventningsafstemning

- Klarhed om konteksten sikrer, at parterne ved, hvorfor de er indkaldt til mødet, hvad parterne kan forvente af hinanden, og hvad der skal komme ud af forhandlingen.
- En klar forventningsafstemning sikrer, at parterne får viden om, hvilken beslutning der skal tages, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der er til forhandling.

Vær ordentlig forberedt til mødet og basér forhandlingen på faglig viden om barnet

- En ordentlig forberedelse sikrer, at forhandlingen baserer sig på et fagligt vidensgrundlag, som går begge veje.
- Faglig viden om barnets støttebehov og målet for anbringelsen som følger af handleplanen sikrer et bedre grundlag for forhandling, så forhandlingen ikke baserer sig på følelser og synsninger.

Skab åbenhed i forhandlingsrummet

- Væsentligt at begge parter inviterer til opklarende spørgsmål og dialog, så det sikres, at parternes synsvinkler/argumenter forstås på begge sider af bordet.
- Afgørende at begge parter har mulighed for at komme med bemærkninger til referatet fra mødet, så der er enighed om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet.

Sørg for at dialogen er respektfuld og anerkendende

- Et ordentligt sprog/ tone skaber en respektfuld og ligeværdig dialog mellem parterne.
- Afgørende at begge parter er lydhøre og anerkendende overfor hinanden, og at de gør deres bedste for at forstå hinandens ståsted.